

Meg kell állítani a liberális ámokfutást

Az Energiapolitika 2000 Társulat állásfoglalása a Változtatások az MVM működésében c. kormánybejelentéssel kapcsolatban.

A létfontosságú villamos energetikában „a tíz millió részvényes” tulajdonában mára csak a Paksi Atomerőmű, a nagyfeszültségű villamos hálózat és a rendszerirányítás maradt. Ezt a maradékot s a benne megtestesülő szakmai tudást nevezzük ma Magyar Villamos Műveknek (MVM). Ezért a maradékért való küzdelem 1999. óta a „piaci energiapolitika” c. „liberális találmány” jegyében folyik. Ennek szellemében készítik az uniós előírásokat is túlteljesítő, a hazai érdekeket sokszor figyelmen kívül hagyó liberális ágazati törvényeket. A liberális Gazdasági Minisztérium évek óta képtelen a magyar érdekű energiapolitika megalkotására. Eközben kezd gyakorlattá válni, hogy a parlament megkerülésével sorsdöntő energetikai kérdésekben is a miniszterelnök hoz döntéseket.

Ilyen volt néhány hete az, amikor földgázügyben, hosszú mellébeszélések után, megállapodást kötött az oroszokkal. Az eladósodott országot egy olyan százmilliárdos vezetékek beruházásában kötelezte el, amelynek kapacitásával teljes mértékben az orosz fél rendelkezik, vagyis a magyar ellátásbiztonságot nem szolgálja.

A 2008. március 11-i újabb, az MVM szétverését szolgáló rögtönzés megalapozására a „piaci energiapolitikát” egyoldalúan hirdető intézmények tanulmányai szolgálnak, amelyeket a miniszterelnök honlapján tettek közzé. A tanulmányokat szintetizáló ún. „szinoptikus összefoglaló” lényege: 2007-ben, a villamos energia törvény kapcsán, a megfogalmazott célokkal részben ellentétes szabályozás született; a megoldás a HTM-ek felbontása, a MAVIR MVM-ből való eltávolítása, az újraszabályozás. Vagyis írásban adják, hogy az általuk létrehozott villamos energia törvény nem jó, majd „Változtatások az MVM működésében” címmel megjelenik egy miniszterelnöki intézkedés, amelyben az MVM-re hárítják a saját alkalmatlanságuk és sikertelenségük következményeit! Mintha az MVM készítette volna régebben a kritizált árszabályozást, most pedig a rossz törvényt. Vagyis folytatják az eddigi gyakorlatot: a privatizáció óta mindenért a magyar MVM-et marasztalják el a villanypiacon, a külföldi szereplőkkel soha nincs baj.

Az egyik hivatkozott tanulmány, a Magyar Energia Hivatal anyaga szemléletesen bizonyítja az energialiberalizáció — társulatunk által sokszor kifejtett — káros hatásait. Leírják, hogy a külpiacon liberalizáció a teljes hazai piacon érezteti hatását, ezért a hazai ár szükségképpen a külpiacon árhoz igazodik, azok határozzák meg a nagyságát. Ez az oka a bekövetkezett áremeléseknek, vagyis ehhez semmi köze az MVM-nek. Éppen a kormány volt az, amely arra kényszerítette az MVM-et az év elején, hogy saját nyeresége rovására akkora árat számítson fel az áramszolgáltatóknak, hogy a hatósági árrés figyelembevételével csak a Kormány által meghatározott áremelés valósuljon meg a fogyasztók egy részénél, elsősorban a lakosságnál. Ezek után az árampiacon az árak elszabadulásáért az MVM-et felelőssé tenni, nem csupán abszurd, hanem cinikus is. Az MVM ugyanis ma még az egyetlen olyan piaci szereplő, amely a magyar fogyasztók érdekeit képviseli, s akivel a kormányzat is átmenetileg mérsékelni tudta a liberalizáció pusztító hatását. Az MVM kiiktatása egyértelműen további drasztikus áremeléshez vezetne.

A MEH azt javasolja, hogy a múlt évben elfogadott villamos energia törvényt (VET) úgy módosítsák, hogy a magyar tulajdonú MVM, mint jelentős piaci erő (JPE) képviselő szereplő érdekei elleni diszkriminatív fellépés, — a már alkalmazott informális tulajdonosi beavatkozás mellett — lehetőleg „törvényes”, vagy annak látszó kereteket is kapjon. Ezzel a szabályozással, az MVM „hatóságilag kontrollált értékesítési eljárás” alatt működne, azaz piaci eredménye tetszőlegesen kontrollálható lenne. Ez az állami társaságnál képződő profit magántársaságok részére történő intézményesített átadását jelentené!

A magyar érdekeket képviselni hivatott intézmény, a MEH anyagában részletezi, hogy hogyan kell maradéktalanul biztosítani az energetikai piac külföldi szereplőinek (erőművek, áram- és gázszolgáltatók) extraprofitját a magyar cég rovására. Amíg nem sikerül ennek megfelelően módosítani a törvényt, addig „tulajdonosi befolyással” kell biztosítani, hogy a magyar piaci szereplő saját érdekei ellen(!) még hatásosabban lépjen fel. Sajnos a privatizáció óta nálunk közhelynek számít, hogy a külföldi szereplőket pozitívan kell diszkriminálni. Úgy látszik, hogy az MVM menedzsmentje eddig nem ment szembe elég hatásosan az általa önazonosan képviselt nemzeti, közösségi érdekekkel; ezért szükségesek a „személyi, szabályozási és szerkezeti változtatások.”

Az MVM ellen folyó támadások valódi célja az MVM feldarabolása, szétverése. El kell tőle venni tulajdonát, a nagyfeszültségű villamos hálózatot (MAVIR), le kell választani róla a Paksi Atomerőművet, amely a legolcsóbb áramot biztosítja az országnak, s persze meg kell szüntetni azokat a hosszú távú szerződéseket, amelyek garantálták, hogy a fogyasztók számára se szabaduljanak el az árak. Mindezt az EU-direktívákra való álságos hivatkozások jegyében. Ha ez megtörténik, az MVM-nek csak az irodaháza marad meg. A piacon az ellátás biztonságáért és az árak kordában tartásáért felelősséget vállaló nemzeti szereplő csupán egy béna kacsává válna. Most jutott el a neoliberális ámokfutás a végkifejlethez. Ha ez a liberálisok szándéka szerint beteljesedne, akkor végleg megszűnne a magyar nemzeti érdekű energetika, annak minden következményével együtt.

A MEH tanulmánya is elismeri, hogy a hazai kapacitásmérleg egyre csökkenő tartalék kapacitásokat mutat, vagyis a liberalizáció következtében valóságos kapacitáshiány alakult ki, miközben újabb és újabb szabályalkotással akarnak versenyt imitálni. Ha így megy tovább, ránk fog omlani ez a rendszer, s akkor a lakosság nemcsak a magas árakat fogja tapasztalni, hanem a villamos energia hiányát is.

2006-tól a vezető parlamenti pártok között egyetértés kezdett kialakulni a nemzeti villamos társaság szükségességét és szerepét illetően. Ennek eredményeként állították helyre az MVM szervezeti egységét, s módosították a villanypiac jövedelemviszonyait, úgy, hogy 2006-tól — a privatizáció óta először — nyereségessé vált az MVM is. Az SZDSZ vezetésű Gazdasági Minisztérium, és a mostani tanulmánykészítők folyamatosan támadták, s akadályozni igyekeztek ezt a folyamatot. Most úgy tűnik, hogy valamilyen okból ezt az ultraliberális álláspontot tette magáévá a miniszterelnök, s a saját frakciójával is szembehelyezkedve szabad kezet akar adni a liberális ámokfutóknak. Csak abban lehet reménykedni, hogy az ehhez szükséges törvénymódosításokat nem lehet keresztül vinni. Az SZDSZ-en kívüli politikusok, a szakszervezet és tekintélyes szakértők megnyilatkozásai mind erre utalnak.

Budapest, 2008. március 19.

Energiapolitika 2000 Társulat Elnöksége